

УДК 657

Леженко Л. І.
Шамборська М. А.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ДОХОДУ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА П(С)БО ТА МСФЗ

Досліджено спільні та відмінні риси визнання та оцінки доходу за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку; визначено сутність та призначення категорії «дохід». Наведено переваги та недоліки визнання та оцінки доходу від операційної діяльності за П(С)БО та МСФЗ.

Ключові слова: міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності, П(С)БО, визнання, оцінка, дохід.

Постановка проблеми. Останнім часом для українських підприємств усе більшої актуальності набуває трансформація фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ). Крім того, на сьогодні чотири суб'єкти господарювання складають фінансову звітність за МСФЗ: ПАТ, банки, страхові компанії та підприємства з господарською діяльністю за її видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Визнання та оцінка доходу відповідно до стандартів країни є одним із головних питань суб'єктів господарювання, оскільки дохід є складником фінансового результату, який, у свою чергу, визначається прибутком чи збитком, що поповнює бюджет країни.

Отже, під час переходу та застосуванні міжнародних стандартів фінансової звітності, а також під час складання фінансової звітності суб'єктам господарювання необхідно розуміти відмінні та спільні риси визнання та оцінки доходу від операційної діяльності відповідно до П(С)БО та МСФЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми бухгалтерського обліку доходів, а також методів їх достовірної оцінки та правомірного визнання відповідно до національних та міжнародних стандартів, розглядали такі вітчизняні вчені, як В. Бровко, О. Гавриленко, Т. Гоголь, Н. Голуб, Я. Гринчишин, С. Ложкина, А. Рабошук, А. Рябченко, Л. Сахарцева, І. Сахарцева, А. Швиденко, Є. Шматова, Н. Шульга та інші. Вагомий внесок у розвиток методологічних питань обліку доходів зробили такі зарубіжні вчені, як І. Басманов, П. Безруких, А. Маргуліс, Т. Карпова, В. Палій, К. Друрі, Б. Нідлз, Дж. Фостер, П. Фрідман, Ч. Хорнгрен та інші.

Мета статті полягає у вивченні категорії «дохід», визначенні та наведенні порівняльної характеристики визнання та оцінки доходу відповідно до П(С)БО та МСФЗ, встановленні спільних та відмінних рис у тлумаченні доходу за міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з основних і найбільш складних елементів організації та розвитку виробничо-господарського механізму будь-яких суб'єктів господарювання є визнання та оцінка доходу від операційної діяльності підприємства. Завдяки отриманому доходу й понесеним витратам формується фінансовий результат підприємства, який, у свою чергу, визначається прибутком або збитком.

Пояснюючи категорію «дохід», економісти та обліковці трактують її як у широкому, так і у вузькому розумінні, причому в першому випадку погляди науковців розділяються під впливом

фахового спрямування на два підходи: економічний та бухгалтерський.

Підґрунтям економічного підходу щодо визначення цього поняття є термін «виручка», тобто обсяг продажу виробленої підприємством продукції (робіт, послуг). Прикладом спрощеного підходу є таке визначення цієї категорії: «економічна категорія дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг» [6, с. 608]. Порівняння доходу підприємства тільки з виручкою від реалізації продукції практично виключає з нього такі притаманні йому елементи, як отримана орендна плата (у разі надання основних засобів в оренду), роялті (отримані підприємством платежі за використання його інноваційного або програмного продукту, торгової марки тощо), дивіденди та відсотки за сформований підприємством портфель фінансових інвестицій у цінні папери сторонніх організацій тощо. Очевидно, поняття «дохід підприємства» слід розглядати ширше, ніж «виручка від продажу продукції (робіт, послуг)». Найпоширенішим серед сучасних економістів стало визначення поняття «дохід підприємства» як суми виручки від реалізації продукції і майна, а також від здійснення позареалізаційних операцій [5, с. 243].

Бухгалтерський підхід до пояснення поняття «дохід» переважно базується на терміні «економічна вигода». Визначення сутності доходу в західному обліку трактується із використанням трьох концепцій: концепції продукту, концепції вибуття та концепції приросту [1].

У концепції продукту дохід розглядається як динамічний процес створення підприємством товарів і послуг протягом певного проміжку часу. Визначення доходу в цій концепції не характеризує ні момент визнання доходу, ні його величину, що є, за справедливим твердженням багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, основним недоліком вказаного поняття.

У разі використання концепції вибуття робиться акцент на обставини визнання доходу тільки після передачі покупцям виробленої продукції та послуг. Уразливість такого підходу до визнання сутності доходу полягає в тому, що він не дає змогу обліковувати у складі доходу виручку, нараховану відповідно до умов договору за завершеними етапами виконаних робіт.

У концепції приросту дохід визначають як грошові кошти, одержані на момент продажу товарів і послуг або після нього внаслідок продажу в кредит. При цьому сутність доходу як категорія бухгалтерського обліку полягає в надходженні або прирості активів унаслідок продажу товарів і послуг. Такий підхід до змісту поняття «дохід» є

більш домінуючим, на відміну від підходів у концепції продукту таконцепції вибуття. Це пов'язано з тим, що вимірювання величини доходу в концепції приросту залежить від грошової оцінки активів та узгоджується з традиційною практикою його зображення в бухгалтерському обліку. Згідно з цією концепцією, дохід – це надходження активів суб'єкта господарювання або погашення його кредиторської заборгованості (або поєднання того й іншого) унаслідок постачання або виробництва товарів, надання послуг або інших операцій, що становлять його основну діяльність.

Узагальнення обох підходів (економічного та бухгалтерського) дає змогу конкретизувати основні характеристики доходу підприємства у широкому розумінні:

- дохід підприємства – це один із видів фінансових результатів його господарської діяльності за певний період;
- фінансовий результат господарської діяльності характеризує надходження економічних вигод;
- основними формами економічної вигоди, що характеризують дохід підприємства, виступають виручка з реалізації іншого майна, а також надходження коштів з позареалізаційних операцій;
- економічні вигоди, що формують дохід підприємства, визначаються їх обсягом у грошовій формі.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності зазначені у П(С)БО 15 «Дохід» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Поняття доходу як такого не розглядається в П(С)БО 15 «Дохід». Визначення категорії «дохід» наведено у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: дохід як збільшення економічної вигоди шляхом надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [3].

У міжнародній практиці доходи діяльності суб'єктів господарювання регулюються нормами М(С)БО 18 «Дохід». Відповідно до цього стандарту дохід – це валове надходження економічних вигод протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу [2].

Необхідно зазначити, що основною перевагою визначення категорії «дохід» в національному положенні порівняно з міжнародним стандартом бухгалтерського обліку є зображення доходу як збільшення капіталу підприємства, але відмежування цього поняття від внесків власників майна підприємства. Таке визначення також впливає на методику зображення в обліку господарських операцій.

Інший підхід до визначення сутності доходу визначає FASB (Рада з розробки стандартів фінансового обліку), яка розглядає дохід як надходження активів суб'єкта, що господарює, або погашення його кредиторської заборгованості (або

комбінація того чи іншого) в результаті постачання або виробництва товарів, надання послуг чи інших операцій, які є його основною діяльністю [1].

Існують певні критерії визнання доходу. Визнання доходу в бухгалтерському обліку – це словесний опис та визначення грошової суми, в якій певна стаття зображена у фінансовій звітності. Отже, дохід визнається:

- 1) під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства);
- 2) за умови, що оцінка доходу може бути правдиво визначена.

Критерії визнання доходу застосовуються окремо до кожної операції. Проте, для зображення сутності операції за певних умов необхідно застосовувати критерії визнання до окремих елементів однієї операції, які необхідно оцінити. Наприклад, вартість реалізації продукції включає суму за майбутні надані послуги (монтаж), яка підлягає визнанню. Ця сума підлягає відстроченню і визнається доходом у періоді надання такої послуги.

І навпаки, критерії визнання застосовуються до двох і більше операцій одночасно, якщо вони пов'язані таким чином, що сутність господарської операції не можна зрозуміти без розгляду декількох операцій у цілому. Наприклад, підприємство може реалізувати товари й водночас підписати окремий договір на придбання цих товарів пізніше. У цьому випадку обидві операції повинні розглядатися одночасно.

Дохід від основної діяльності є результатом основної, виробничої діяльності для підприємства. Відповідно МСБО 18 «Дохід» доходи поділяються на два види: дохід від основної діяльності та прибуток від інших операцій. Така класифікація є обмеженою порівняно з класифікацією П(С)БО 15 «Дохід» [4].

Згідно з П(С)БО 15 «Дохід», для визнання доходу та визначення його суми розрізняють такі види доходів:

- реалізація продукції, товарів, інших активів, придбаних з метою продажу (крім інвестицій у цінні папери);
- надання послуг;
- використання активів підприємства іншими фізичними та юридичними особами, результатом якого є отримання відсотків, дивідендів, роялті [4].

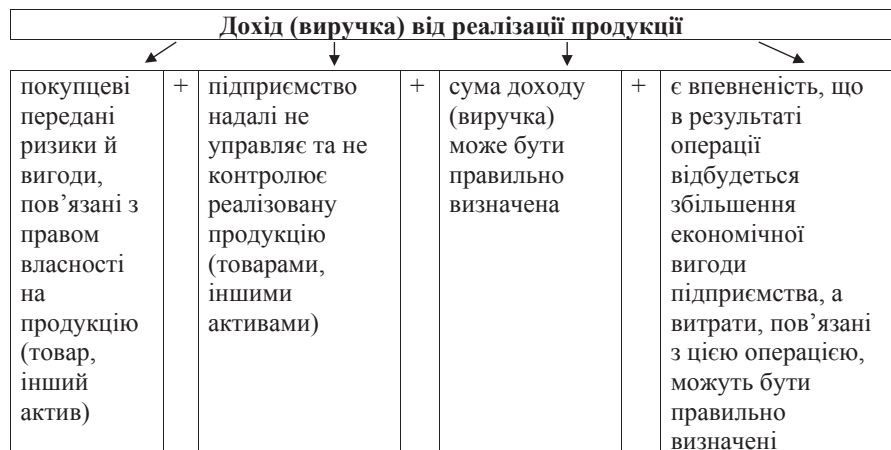

Рис. 1. Умови визнання доходу (виручки) від реалізації продукції

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається у разі наявності всіх умов, зазначені на рис. 1.

Крім того, дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи зі рівня завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо правильно оцінений результат цієї операції. Результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх умов, наведених на рис. 2.

Також для остаточного розуміння визнання доходу необхідно навести умови, відповідно до яких дохід не може бути визнаний (див. рис. 3).

Отже, призначення поняття «дохід» в бухгалтерському обліку полягає у вартісному вимірюванні надходжень матеріальних і фінансових ресурсів на підприємство.

Згідно з п. 21 П(С)БО 15, дохід зображено в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню [4].

Останнім часом для українських підприємств усе більшої актуальності набуває трансформація

фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. Крім того, на сьогодні чотири суб'єкти господарювання вже складають фінансову звітність за МСФЗ: ПАТ, банки, страхові компанії та підприємства з господарською діяльністю за її видами переліку яких визначається Кабінетом Міністрів України.

МСФЗ мають рекомендаційний характер і передбачають існування альтернативних варіантів ведення бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємства. Позитивними сторонами застосування МСФЗ як для суб'єктів господарювання, які складають фінансову звітність, так і для зовнішніх користувачів є:

- можливість отримання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень;
- забезпечення порівнянності фінансової звітності з іншими суб'єктами господарювання, незалежно від того, резидентом якої країни вони є і на якій території здійснюють господарську діяльність;
- можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки капіталу;

– престижність, забезпечення більшої довіри з боку потенційних партнерів;

– значна надійність інформації;

– прозорість інформації, що забезпечується шляхом дотримання правил її складання, а також численними поясненнями до звітності.

Як видно з наведених переваг, використання МСФЗ розширює аналітичність, достовірність та зрозумілість інформації, що формується в бухгалтерському обліку та подані у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

Дослідження визнання та облікового зображення доходів діяльності підприємства здійснюють в напрямі аналізу основних положень, чинних на державному рівні П(С)БО та рекомендованих для застосування МСФЗ.

В Україні доходи діяльності регулюються нормами П(С)БО 15 «Дохід» та на основі рекомендованого для застосування підприємствами МСБО 18 «Дохід».

При цьому між зазначеними стандартами існують відмінності:

– визначення поняття «дохід» відповідно до МСБО не враховує збільшення активу та зменшення зобов'язань, а лише розглядає зростання власного капіталу. Отже, поняття доходу є ширшим в закордонній практиці, ніж в українській;

– П(С)БО 15 «Дохід», на відміну від МСБО 18 «Дохід», не визнає дохід суми попередньої оплати, авансів у рахунок оплати продукції; сума

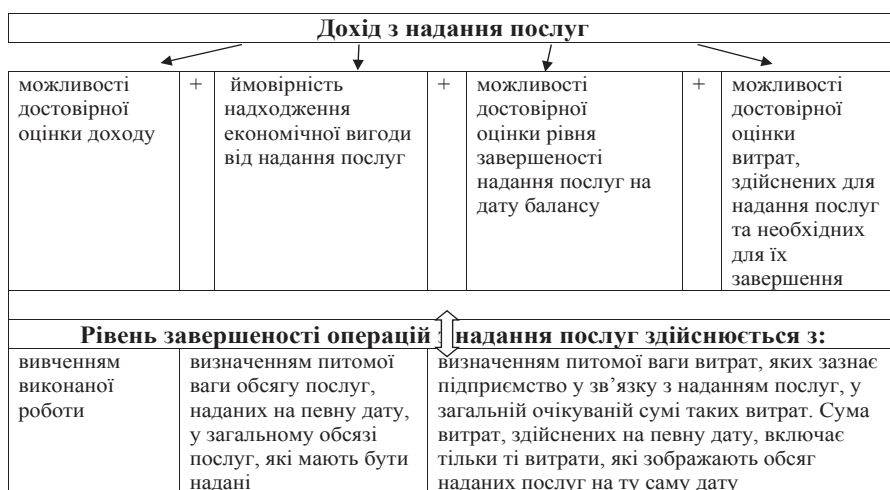

Рис. 2. Умови визнання доходу з наданих послуг та оцінка ступеню завершеності робіт

Рис. 3. Умови, відповідно до яких дохід не визнається

Джерело: побудовано автором на основі [4]

**Узагальнення міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку
щодо визначення та визнання доходу**

МСБО 18 «Дохід»	П(С)БО 15 «Дохід»	Вплив на бухгалтерський облік не врахованих аспектів МСБО в П(С)БО
Сфера дії стандарту		
Використовується для обліку доходу, який виникає в результаті таких операцій і подій: – продаж товарів; – надання послуг; – використання активів суб'єкта господарювання. Іншими сторонами, результатом чого є відсотки, роялті та дивіденди	Застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ)	Перелік операцій, передбачений МСБО, обмежує сферу дії нормативного документу. Це впливає на регулювання облікового зображення господарських операцій підприємства
Визначення поняття «дохід»		
Дохід – це валове надходження економічної вигоди протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу	Визначення поняття «дохід» не наводиться, проте, згідно з П(С)БО 1, доходи – це збільшення економічної вигоди у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за допомогою внесків власників)	Визначення поняття «дохід», згідно з МСБО, не враховує збільшення активу та зменшення зобов'язань, а лише розглядає зростання власного капіталу. Це впливає на методику облікового зображення господарських операцій
Не визнаються доходами:		
– сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків та обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів; – сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо; – надходження, що належать іншим особам		
	– сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг); – сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг); – сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором; – надходження від первинного розміщення цінних паперів	Суми, що не визнаються доходами, згідно з П(С)БО, зменшують фінансовий результат діяльності суб'єктів господарювання. Відповідно, сума фінансового результату, визначена МСБО, відрізняється від суми, визначеної П(С)БО
Класифікація доходів		
– доходи від продажу товарів; – доходи від надання послуг; – відсотки, роялті та дивіденди	– дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); – інші операційні доходи; – фінансові доходи; – інші доходи; – надзвичайні доходи	Відмінності впливають на організацію синтетичного, аналітичного обліку доходів та зумовлюють розбіжності у складанні Звіту про фінансові результати й зображенні інформації про доходи
Дохід не виникає у випадку, якщо:		
– у суб'єкта господарювання залишається зобов'язання щодо незадовільного виконання робіт, яке не охоплюється звичайними гарантійними забезпеченнями; – одержання доходу від певного продажу залежить від отримання доходу покупцем від власного продажу цих товарів; – відвантажені товари підлягають подальшому монтажу, і цей монтаж є важливим складником контракту, який ще не був завершений суб'єктом господарювання; – покупець має право анулювати придбання з причин, визначених у контракті на продаж, і суб'єкт господарювання не має впевненості щодо ймовірності повернення; – якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути правдиво оцінений і не існує ймовірності відшкодування зазнаних витрат, то дохід не визнається, а зазані витрати визнаються витратами звітного періоду. Якщо надалі сума доходу буде достовірно оцінена, то дохід визнається за такою оцінкою; – якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливую вартість		Передбачені за МСБО випадки, коли не виникає дохід, враховують не лише перехід права власності, а й суттєві ризики та переваги володіння активом. Тому в окремих ситуаціях фінансовий результат, визначений П(С)БО, буде враховувати ті доходи, які не включають у загальний фінансовий результат за МСБО

завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором; надходження від первинного розміщення цінних паперів;

– класифікація доходів відповідно до П(С)БО враховує види діяльності, на відміну від доходів за МСБО, які класифікуються залежно від того, що є предметом отримання доходу (товари, послуги). Різні підходи до класифікації зумовлюють розбіжності в складанні Звіту про фінансові результати та зображенні в ньому інформації про доходи, тобто статті цього звіту будуть суттєво відрізнятися і за назвами, і за економічним змістом;

– на відміну від національних положень, у МСБО у визначенні доходу враховується не лише юридична сутність господарських операцій (тобто не тільки перехід права власності), а й економічний зміст (ризик та переваги володіння). Зокрема, якщо підприємство відповідно до МСБО залишає за собою суттєвий ризик володіння, операція не розглядається як реалізація, і дохід не визнається.

– національні стандарти не регламентують критерії визнання доходу після доставки товарів покупцю. МСБО розглядає ситуації, коли визнання доходу в момент поставки товару необхідно відкласти;

– невідповідність положень П(С)БО до МСБО виникає, коли товари продані з гарантією. Визнання доходу відбувається в день продажу відповідно до П(с)БО, хоча існує ймовірність майбутніх витрат у гарантіях;

– окремі операції відповідно до МСБО розглядаються як фінансування діяльності підприємства, тоді як у П(С)БО це звичайна реалізація, що передбачає отримання доходу.

Подальшого ґрунтовного дослідження з метою удосконалення бухгалтерського обліку та контролю господарських операцій потребують питання визнання та оцінка доходу за окремими операціями, враховуючи їх економічний зміст та дотримання принципів бухгалтерського обліку: періодичності, послідовності, нарахування та відповідності доходів та витрат. Наукові розробки та пропозиції у сфері удосконалення виділених проблемних питань дасть змоги підвищити достовірність та аналітичність даних для прийняття ефективних рішень в управлінні фінансовими результатами підприємства.

Відповідно до п. 16 МСБО 18 «Дохід», якщо у суб'єкта господарювання залишаються суттєві ризики щодо володіння, то операція не розглядається як продаж, і дохід не визнається [2]. Суб'єкт господарювання може зберігати за собою суттєвий ризик щодо володіння по-різному. Наведемо ситуацій, у яких суб'єкт господарювання може зберігати за собою суттєві ризики та винагороди від володіння, наприклад, коли:

1) у суб'єкта господарювання залишається зобов'язання щодо незадовільного виконання робіт, яке не охоплюється звичайними гарантійними забезпеченнями;

2) одержання доходу від певного продажу залежить від отримання доходу покупцем від власного продажу цих товарів;

3) відвантажені товари підлягають подальшому монтажу і цей монтаж є важливим складником контракту, який ще не був завершений суб'єктом господарювання;

4) покупець має право анулювати придбання з причин, визначених у контракті на продаж, і суб'єкт господарювання не має впевненості щодо ймовірності повернення [2].

Для ґрунтовного дослідження цього питання необхідно визначити відмінності між обліковим відображенням окремих господарських операцій відповідно до П(С)БО та МСБО (див. табл. 1).

Такі порівняння міжнародних і національних положень з обліку доходів та зображення їх у звітності дають змогу зробити висновок, що в МСБО визначені конкретні положення, але й національний стандарт містить моменти неповної визначеності та розмежованості доходів з наступним формальним переключенням інформації під час складання фінансової звітності. Така ситуація зумовлена наслідком дії національних особливостей обліку.

Як видно з наведених прикладів в табл. 1, положення МСБО надають перевагу економічному змісту операції, а не її юридичній формі. Відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку в поданих вище прикладах пріоритетом є економічний зміст господарської операції.

У такому випадку спостерігається недотримання принципу бухгалтерського обліку – перевагу сутності над формою.

Дохід, визначений відповідно до вимог МСБО, відрізнятиметься від доходу, визнаного за П(С)БО. Це приводить до, по-перше, неможливості порівняння фінансової звітності, складеної за МСФЗ та П(С)БО, а по-друге, зменшення якості та підвищення складності процесу трансформації звітності.

Висновки. Таким чином, з зазначеного вище можна зробити висновок, що П(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» мають досить значну кількість спільних рис щодо визнання доходів, їх оцінки та зображення у звітності. Однак виявлено й низку суттєвих відмінностей, а саме: класифікація виду діяльності, авансові та відстрочені платежі, юридична сутність та економічний зміст доходу. Визначені спільні та відмінні риси міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку дають змогу зробити висновок про деталізацію певних аспектів щодо визнання та оцінки доходу відповідно до МСФЗ, а також, що П(С)БО містять певні положення, які враховують національні особливості як обліку, так і економічної ситуації в країні в цілому. Аналіз змісту національних П(С)БО свідчить про необхідність їх постійного розвитку та вдосконалення відповідно до змін, що відбуваються в економіці країни, а міжнародні стандарти не тільки узагальнюють набутий досвід різних країн, а й активно впливають на розвиток національної системи бухгалтерського обліку.

Список літератури:

1. Камінська Т. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорія оціночних характеристик руху капіталу в обліку / Т. Камінська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/portal/2010_154_3.pdf
2. Доходи : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 від 1 січня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.gov.ua>
3. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : rada.gov.ua

4. Дохід : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 29 жовтня 1999 р. № 290 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :zakon. nau.ua
5. Фінанси, облік і аудит : [зб. наук. праць] / за ред. А. Мороз ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2012. – Вип. 20. – 383 с.
6. Фінансовий облік : [навч. посібник] / за ред. В. Орлової, М. Орлів, С. Хоми. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 510 с.

**Лежненко Л. И.
Шамборская М. А.**

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

ОСОБЕННОСТИ ПРИЗНАНИЯ И ОЦЕНКИ ДОХОДА ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЗА П(С)БУ И МСФО

Резюме

Исследованы общие и отличительные черты признания и оценки дохода за национальными и международными стандартами бухгалтерского учета. Определена сущность и значение категории «доход». Приведены преимущества и недостатки признания и оценки дохода от операционной деятельности за П(С)БУ и МСФО.

Ключевые слова: международные стандарты бухгалтерского учета и финансовой отчетности, П(С)БУ, признание, оценка, доход.

**Lezhnenko L. I.
Shamborska M. A.**

Vadim Hetman Kyiv National Economic University

FEATURES OF THE RECOGNITION AND DETERMINATION OF INCOME FROM OPERATING ACTIVITIES IN ACCORDANCE WITH P(S)A AND IFRS

Summary

Studied general and distinctive features of the recognition and measurement of income for the national and international accounting standards; defined the nature and meaning of „income” category; listed the advantages and disadvantages of the recognition and measurement of income from operating activities for the P(S)A and IFRS.

Key words: International standards of accounting and financial reporting, P(S)A, recognition, evaluation, income.

УДК 657.4

**Миронова Ю. Ю.
Бацман Ю. М.
Яценко В. В.**

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Доведено необхідність удосконалення обліку поточних зобов'язань як важливого елемента системи управління підприємством. Розкрито сутність поняття поточних зобов'язань у системі бухгалтерського обліку промислових підприємств. Узагальнено класифікацію поточних зобов'язань та виділено такі її напрями: за видами; за терміном погашення; за виконанням умов погашення. Досліджено види та порядок оцінки даного об'єкта обліку. Запропоновано перелік умов визнання поточних зобов'язань в обліку.

Ключові слова: поточні зобов'язання, кредиторська заборгованість за розрахунками, визнання, оцінка.

Постановка проблеми. В умовах несприятливого економічного середовища в Україні особливої актуальності набуває проблема забезпечення фінансової стабільності та підвищення ефективності господарської діяльності промислових підприємств. Покращання фінансового стану суб'єктів господарювання залежить від їх платоспроможності, зменшення обсягів кредиторської заборгованості, забезпечення виконання зобов'язань перед кредиторами тощо.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин безконтрольне зростання кредиторської

заборгованості стає поширеним явищем. Суб'єкти господарської діяльності не можуть своєчасно та в повному обсязі розраховуватись за власними зобов'язаннями у зв'язку з нестачею коштів та обмеженими фінансовими можливостями.

За таких умов підтримка на прийнятному рівні фінансової стабільності підприємства, що існує і розвивається у несприятливому конкурентному середовищі, залежить від своєчасного надходження грошових коштів від покупців і можливості відстрочки платежів за своїми короткостроковими зобов'язаннями.